

Zadeva C-13/20**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

14. januar 2020

Predložitveno sodišče:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgija)

Datum predložitvene odločbe:

20. december 2019

Pritožnica:

Top System SA

Nasprotna stranka:

État belge

1. Predmet spora in podatki o njem

- 1 Služba za izbor in usmerjanje osebja v javni upravi (v nadaljevanju: služba Selor) ima sistem za spletno prijavo kandidatov.
- 2 Družba Top System (v nadaljevanju: družba Top System) razvija računalniške programe. V ta namen je razvila lastno programsko ogrodje „Top System Framework“ (v nadaljevanju: ogrodje TSF). Ogrodje TSF temelji na ogrodju „NET Framework“ družbe Microsoft, to je naboru orodij, ki programerjem olajša delo in so mu bile z ogrodjem TSF dodane dodatne funkcije ali izboljšave.
- 3 Družba Top System je za to, da bi službi Selor omogočila uporabo spletnih prijav kandidatov, na zahtevo te službe izoblikovala več novih uporabniških programov (v nadaljevanju: uporabniški programi Selor), med njimi „Selor Web Access“ (SWA), ki je bil predstavljen marca 2004.
- 4 Ti uporabniški programi Selor so po eni strani sestavljeni iz elementov, zasnovanih „po meri“, katerih namen je izpolniti potrebe službe Selor in ugoditi njenim zahtevam, po drugi strani pa iz elementov, pridobljenih iz ogrodja TSF.

- 5 Družba Top System in služba Selor sta več let še naprej sodelovali. Služba Selor je zaradi nenehnih motenj pri delovanju poskusila sama najti rešitev. Družba Top System je v začetku leta 2019 ugotovila tehnične posege na ogrodju TSF, nameščenem z uporabniškimi programi Selor.
- 6 Predsednik Tribunal de commerce de Bruxelles (sodišče za gospodarske spore, Bruselj) je s sklepom z dne 2. februarja 2019 ugodil zahtevi za odvzem-opis, ki jo je vložila družba Top System.
- 7 Imenovani izvedenec je v poročilu napisal:

„Na podlagi analize odvzetih podatkov se zdi, da je služba Selor dejansko izvedla dekompiliranje nabora objektnih kod družbe Top System, da je iz njih ponovno ustvarila izvorne kode; za to je služba Selor zelo verjetno uporabila orodje, kot je ‚Reflector‘ (ki ga ima ta služba vsaj v enem izvodu na službenem računalniku [X]) [...]

Ugotovili smo dva primera posebnih izvornih kod, na katerih je bila 19. decembra 2008 izvedena sprememba; takrat so bile spremenjene vse datoteke iz te mape: ugotavljamo, da so bila vsa napotila na dvojiško različico družbe ‚Top System‘ spremenjena v napotila na različico izvorne kode, dodano na ta dan.“

- 8 Družba Top System je 6. julija 2009 zoper État belge (belgijska država) vložila tožbo, v kateri je predlagala, naj se zlasti:
 - ugotovi, da je služba Selor izvedla dekompiliranje ogrodja TSF, s čimer je kršila izključne pravice družbe Top System, kar pomeni ponarejanje dela, in
 - État belge naloži plačilo odškodnine družbi Top System zaradi dekompiliranja in kopiranja izvornih kod ogrodja TSF.
- 9 Tribunal de première instance de Bruxelles (sodišče prve stopnje v Bruslju) je v sodbi z dne 19. marca 2013 odločilo, da navedeni predlog ni utemeljen.
- 10 Družba Top System je vložila pritožbo pri Cour d'appel de Bruxelles (višje sodišče v Bruslju, Belgija), pred katerim vztraja pri svojem predlogu.

2. Zadevne določbe

Direktiva Sveta 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov

- 11 Člen 4 določa:

„Dejanja, za katera je potrebno dovoljenje

Če ni v členu 5 in 6 drugače določeno, ima imetnik pravice v smislu člena 2 izključno pravico, da stori ali dovoli storiti:

(a) trajno ali začasno reproduciranje delov ali celotnega računalniškega programa, s katerimkoli sredstvom in v katerikoli obliki. Kolikor nalaganje, prikazovanje, izvajanje, prenašanje ali shranjevanje računalniškega programa zahteva takšno reproduciranje, je za ta dejanja potrebno dovoljenje imetnika pravice;

(b) prevod, priredbo, aranžiranje ali vsako drugo predelavo računalniškega programa ter reproduciranje rezultatov teh predelav, vendar brez vpliva na pravice osebe, ki je spremembo opravila;

[...]"

12 Člen 5 določa:

„Izjeme od dejanj, za katera je potrebno dovoljenje

1. Če ni posebnih pogodbenih določb, za dejanja iz člena 4(a) in (b) ni potrebno dovoljenje imetnika pravice, če so s strani zakonitega pridobitelja potrebna za uporabo računalniškega programa v skladu z njegovim namenom, vključno z odpravo napak.

[...]"

13 Člen 6 določa:

„Dekompiliranje

1. Za reproduciranje kode ali prevod kodne oblike računalniškega programa v smislu člena 4(a) in (b) ni potrebno dovoljenje imetnika pravice, če je to nujno potrebno za pridobitev informacij, potrebnih za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega računalniškega programa z drugimi programi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) da ta dejanja izvrši pridobitelj licence ali druga oseba, ki ima pravico uporabljati kopijo programa ali v njihovem imenu za to pooblaščen oseba;

(b) da informacije, potrebne za doseganje interoperabilnosti, niso bile predhodno brez nadaljnje dostopne osebam iz pododstavka (a); in

(c) da so ta dejanja omejena na tiste dele prvotnega programa, ki so potrebni za doseganje interoperabilnosti.

2. Določbe odstavka 1 ne dovoljujejo, da bi se informacije, ki so pridobljene z njegovo uporabo:

(a) uporabile za drug namen kot za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega računalniškega programa;

(b) odstopile tretjim osebam, razen kadar bi bilo to potrebno za doseganje interoperabilnosti neodvisno ustvarjenega računalniškega programa; ali (c) uporabile za razvijanje, proizvodnjo ali trženje računalniškega programa, ki je v svojem izrazu bistveno podoben, ali uporabile za katerokoli drugo dejanje, s katerim se krši avtorska pravica.

3. V skladu z določbami Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del ni mogoče določb tega člena razlagati v smeri, po kateri bi bilo dopustno ta člen uporabiti na način, ki bi v nerazumni meri prizadel zakonite interese imetnika pravice ali ki bi bil v nasprotju z normalno uporabo računalniškega programa.“

3. Stališča strank

Služba Selor

- 14 Služba Selor priznava, da je izvedla dekompiliranje dela ogrodja TSF, katerega funkcije so bile vgrajene v uporabniške programe Selor, da bi tako deaktivirala funkcijo v okvari.
- 15 Primarno služba Selor trdi, da pogodbene določbe, s katerimi so urejeni njeni odnosi z družbo Top System, vključujejo odpoved te družbe sklicevanju na svoje avtorske pravice za kakršno koli uporabo uporabniških programov. Ta služba je iz navedenega izpeljala svojo pravico do dostopa do izvornih kod vseh uporabniških programov, ki ji jih je zagotovila družba Top System, kar naj bi vključevalo možnost, da sama dostopa do njih prek dekompiliranja.
- 16 Podredno služba Selor trdi, da je dekompiliranje v skladu z Direktivo 91/250 zakonsko dovoljeno za popravek napak. Po mnenju te službe je bila zaradi napak pri zasnovi programa družbe Top System (zlasti dveh uporabniških programov ogrodja TSF) in neodzivnosti te družbe v zvezi s tem, da bi rešila težave, na katere jo je opozorila, onemogočena uporaba programa v skladu z njegovim namenom, zato naj bi bilo dekompiliranje upravičeno. Služba Selor se sklicuje še na svojo pravico, da „opazuje, proučuje ali testira delovanje“ programa „zato, da dožene ideje in načela“, ki so osnova zadevnih funkcij ogrodja TSF, da bi se tako lahko izognila blokadam, ki so jih te funkcije povzročale (člen 5(3) Direktive 91/250).

Družba Top System

- 17 Družba Top System službi Selor očita, da je izvedla dekompiliranje njenega programskega ogrodja „TSF“, ne da bi za to imela dovoljenje, ki bi temeljilo na pogodbenih ali zakonskih določbah. Ob tem še pojasnjuje, da bi temu vsekakor nasprotovala, ker naj bi bili „uprabniški programi eno, Framework TSF pa nekaj drugega“. Družba Top System naj ogrodja TSF ne bi razvila za službo Selor in naj ga ta ne bi financirala, zato je po mnenju te družbe to programsko ogrodje njen interni razvojni produkt in je v njeni izključni lasti.

- 18 Kar zadeva zakonsko določeno možnost za izvedbo dekompiliranja, trdi, da je ta postopek mogoče izvesti le za zagotovitev interoperabilnosti programov (člen 6 Direktive), ne pa za popravke napak (člen 5(1) Direktive), katerih obstoj poleg tega izpodbija. Če pa bi Cour d'appel (višje sodišče) nameravalo zadevno zakonsko določbo (s katero je prenesen člen 5 Direktive) razlagati tako, da omogoča popravke napak, družba Top System predlaga, naj Sodišču postavi vprašanje za predhodno odločanje. Podredno družba Top System trdi, da je treba dekompiliranje, čeprav je v zadnjenavedenem primeru upravičeno, izvesti pod strogimi pogoji, določenimi s členom 6 Direktive.
- 19 Kar zadeva izjemo iz člena 5(3) Direktive, družba Top System trdi, da dekompiliranje ni bilo izvedeno samo v testnem okolju, ampak da so ga programerji službe Selor izvedli tudi v razvojnem okolju.

4. Presoja Cour d'appel (višje sodišče)

- 20 Cour d'appel (višje sodišče) poudarja, da družba Top System ni predložila vseh izvornih kod uporabniških programov Selor.
- 21 Vendar bi morala služba Selor zaradi neizvajanja pogodbenih obveznosti družbo Top System pozvati, naj ji predloži izvorne kode, namesto da je izvedla dekompiliranje objektne kode. Ker služba Selor družbe Top System torej ni pozvala k predložitvi izvornih kod, do katerih je bila na podlagi pogodbe upravičena, in je s tem namerno izstopila iz okvira izpolnjevanja pogodbe, mora ta služba dokazati, da je pri izvedbi dekompiliranja delovala v skladu z zakonskimi določbami.
- 22 Cour d'appel (višje sodišče) je na kratko predstavilo stališča strank. Po mnenju družbe Top System je dekompiliranje mogoče izvesti izključno v dveh primerih: z dovoljenjem avtorja ali v prizadevanju za interoperabilnost (člen 6 Direktive). Po drugi strani pa v nasprotju z odločitvijo iz izpodbijane sodbe dekompiliranje ni dovoljeno za popravke napak. Po mnenju službe Selor, nasprotno, je popravek napak prek dekompiliranja dovoljen z določbo nacionalnega prava (s katero je prenesen člen 5(1) Direktive), saj so s to določbo omogočena vsa dejanja, določena s členom 4(b) Direktive: torej poleg prevoda, priredbe in aranžiranja tudi „vsaka druga predelava računalniškega programa ter reproduciranje rezultatov teh predelav“.
- 23 Cour d'appel (višje sodišče) meni, da se izjema iz člena 5(3) Direktive ne uporablja. Na podlagi te določbe lahko namreč oseba, ki ima pravico uporabljati kopijo računalniškega programa, zgolj opazuje, proučuje ali testira delovanje programa zato, da dožene ideje in načela, ki so osnova kateremu koli elementu programa, če to stori pri katerem koli od dejanj nalaganja, prikazovanja, izvajanja, prenašanja ali shranjevanja programa, do katerih je upravičena. Cour d'appel (višje sodišče) meni, da dekompiliranje, ki ga je izvedla služba Selor, očitno presega ta okvir.

- 24 Torej je treba odgovoriti na vprašanje, ali dekompiliranje celotnega računalniškega programa ali njegovega dela pomeni eno od dejanj, določenih s členom 4(a) in (b) Direktive 91/250, ki jih zakoniti uporabnik programa lahko izvede za popravek napak.
- 25 Niti iz besedila Direktive niti iz obstoječe sodne prakse ni mogoče razbrati zadostnega pojasnila, da bi lahko odgovorili na to novo vprašanje glede razlage Direktive, ki je splošnega pomena za enotno uporabo prava Unije.

5. Vprašanja za predhodno odločanje

- 26 Cour d'appel (višje sodišče) Sodišču postavlja ti vprašanja za predhodno odločanje:
- Ali je treba člen 5(1) Direktive 91/250/EGS Sveta z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov razlagati tako, da zakonitemu pridobitelju računalniškega programa omogoča, da izvede dekompiliranje računalniškega programa v celoti ali njegovega dela, če je to dekompiliranje potrebno, da mu omogoči popravek napak, ki vplivajo na delovanje navedenega programa, tudi kadar popravek pomeni dezaktiviranje funkcije, ki vpliva na pravilno delovanje uporabniškega programa, katerega del je ta program?
 - Če je odgovor pritrdilen, ali morajo biti poleg tega izpolnjeni tudi pogoji iz člena 6 Direktive ali drugi pogoji?